
Hreinsun frárennslis á Egilsstöðum og í Fellabæ

Ákvörðun um matsskyldu

1 INNGANGUR

Þann 31. október 2018 barst Skipulagsstofnun tilkynning frá Hitaveitu Egilsstaða og Fella um fyrirhugaða hreinsun frárennslis á Egilsstöðum og í Fellabæ samkvæmt 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum, sbr. lið 11.05 í 1. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði umsagna Fljótsdalshéraðs, Fiskistofu, Heilbrigðiseftirlits Austurlands, Minjastofnunar Íslands, Náttúrufræðistofnunar Íslands og Umhverfisstofnunar.

2 GÖGN LÖGÐ FRAM

Tilkynning til Skipulagsstofnunar: Hreinsun frárennslis á Egilsstöðum og í Fellabæ. Greinargerð með tilkynningu til ákvörðunar um matsskyldu. EFLA, júní 2018.

Umsagnir um tilkynninguna bárust frá:

- Fljótsdalshéraði með bréfi dags. 12. nóvember 2018
- Fiskistofu með bréfi dags. 14. nóvember 2018
- Heilbrigðiseftirliti Austurlands með bréfum dags. 15. nóvember 2018 og 20. desember 2018
- Minjastofnun Íslands með bréfi dags. 15. nóvember 2018
- Náttúrufræðistofnun Íslands með bréfi dags. 15. nóvember 2018
- Umhverfisstofnun með bréfum dags. 23. nóvember 2018 og 3. janúar 2019

Frekari upplýsingar bárust frá Hitaveitu Egilsstaða og Fella með tölvupóstum dags. 13. og 14. nóvember, bréfum dags. 20. nóvember, 5. desember 2018 og 7. og 30. janúar 2019.

3 FYRIRHUGUÐ FRAMKVÆMD

Fram kemur í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila að fráveitukerfi þéttbýlis á Egilsstöðum og í Fellabæ samanstandi í dag af lagnakerfi sem tengt sé fimm rotþróm með útrásum beint í Lagarfljót, hreinsistöð í Fellabæ með útrás í Lagarfljót og þremur hreinsistöðvum á Egilsstöðum með útrásum í Eyvindará. Núverandi hreinsikerfi fráveitu afkastar eingöngu hluta þess rennslis sem kemur frá Egilsstöðum og fer stór hluti þess óhreinsaður út í Eyvindará. Alls fer skólp um yfirfall og fram hjá hreinsistöðvunum út í Eyvindará 65% tímans. Fyrirhugaðar framkvæmdir felast í því að safnað verður saman öllu skólpi á Egilsstöðum og í Fellabæ á einn stað í nýja hreinsistöð sem byggð verður við Melshorn og þaðan lögð um þriggja km löng frárennslislögn með útrás út í Lagarfljót norðan við flugbraut Egilsstaðaflugvallar. Gert er ráð fyrir að fyrirhugaðar framkvæmdir verði unnar í þremur áföngum:

Fyrsti áfangi: Lagðar verða samtals um 6 km langar lagnir á Egilsstöðum, byggð hreinsistöð við Melshorn sem gerir ráð fyrir eins þrepa hreinsun og er afkastageta hennar um 200 l/s og verða verklok árið 2023.

Annar áfangi: Lagðar verða um 3 km langar lagnir sem tengja Fellabæ við fyrirnefnda hreinsistöð og verða verklok árið 2027.

Þriðji áfangi: Bætt verður við hreinsistöðina svo hún uppfylli ákvæði reglugerðar um fráveitur og skólp um 2. stigs hreinsun/lífræna hreinsun.

Fram kemur að í hreinsistöð skv. 1. áfanga verði inntaksþró sem taki stærri aðskotahluti og tvær þrepasíur með 3 mm möskvastærð á sigti sem grófhreinsi fráveituvatn. Úrgangi frá þrepasíum verði þjappað saman í þurran massa sem verði urðaður. Þá verði beltasía sem geti annað um 100 l/s sem er meira rennsli en 80% tímans og muni hún sía út botnfall og lækka þar með BOD um að minnsta kosti 20%, svifagnir um 50% sem jafngildir eins þrepa hreinsun og jafnframt hreinsa 70-80% af öllu örplasti úr skólpinu. Úrgangur frá beltasíu fer í seyrugrýfjur eða verður nýttur sem jarðvegsbætur. Í þriðja áfanga verður bætt við lífrænni hreinsun sem jafngildi tveggja þrepa hreinsun sem lækkar BOD um 70-90% og svifagnir um 90%.

Fram kemur að samhliða uppbyggingu fráveitukerfisins verði unnið í áföngum að tvöföldun núverandi lagnakerfis ásamt lagfæringum á lekum í kerfinu og geti slíkar framkvæmdir minnkað rennsli í lagnakerfinu umtalsvert og auðveldað stækkun veitukerfisins.

Heilbrigðiseftirlit Austurlands bendir á að það þar sem nú sé gert ráð fyrir nýrri staðsetningu á útrás sé það mat eftirlitsins að endurskilgreina þurfi þynningarsvæði og tilgreina nákvæma staðsetningu útrásar, dýpi og lengd hennar.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að útrás muni ná um 245 m út í mitt Lagarfljót, þar sem talið sé að dýpi sé um 5 m. Áður en sótt verður um starfsleyfi munu liggja fyrir útreikningar á nýju þynningarsvæði með uppfærðum forsendum. Talið er að mjög ólíklegt sé að saurgerlar og önnur efni berist að bökkum fljótsins í háum styrk sökum mikils og stöðugs lagstreymis í fljótinu sem og vatnshitamunar milli Eyvindarár og Lagarfljóts.

Heilbrigðiseftirlit Austurlands bendir á að magn áætlaðra persónueininga í greinargerð sé vanáætlað að mati eftirlitsins.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að uppfærður fjöldi persónueininga vegna íbúa (2.859 skv. Hagstofnunar), hótélgesta (402 pe. m.v. 67% nýtingu skv. Ferðamálastofu) og baðgesta VÖK baths (17 pe.) sé 3.278 pe. Við það bætast 9.200 pe. í frárennsli Mjólkurstöðvarinnar. Fjöldi persónueininga sé hins vegar ekki það sem ráði stærð hreinsistöðvarinnar heldur rennslið að stöðinni, óháð því hvort persónueiningum fjölgi eða fækki.

Heilbrigðiseftirlit Austurlands bendir á að betri grein þurfi að gera fyrir því hvernig skólpahreinsistöðin muni anna því magni fráveituvatns sem hreinsa þurfi í þéttbýlinu. Þá vanti upplýsingar um magn seyru.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að 1% tímans muni samanlagt rennsli frá Egilsstaðavík, Mánatröð, Tjarnarbraut og Einbúabla ná 190 l/s. Hönnunarrennsli stöðvarinnar sé 200 l/s. Samanlagt miðgildisrennsli (50% tímans) frá þessum stöðvum verði 52 l/s. Hreinsistöðin muni því geta annað rennslinu. Áætlað magn seyru verður um 490 tonn á ári og er stefnt að nýtingu hennar í landgræðslu þar sem hún verður hreinsuð eins og til stendur í Mývatnssveit.

Umhverfisstofnun bendir á að gert sé ráð fyrir að framkvæmdinni verði áfangaskipt og í þriðja áfanga muni stöðin uppfylla ákvæði reglugerðar um fráveitu og skólp um 2 þrepa hreinsun en ekki sé ljóst hvenær ráðist verður í þann áfanga. Stofnunin telur mikilvægt að gerðar verði tímaáætlanir um hvenær stöðin muni uppfylla ákvæði reglugerðarinnar. Bent sé á að tveggja þrepa hreinsun fyrir Fellabæ og Egilsstaði hafi átt að vera komin fyrir árslok 2005 skv. reglugerð um fráveitur og skólp.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að mögulegt verði að uppfylla skilyrði reglugerðar um 70% lækkun á BOD og 90% lækkun á svifögnum með beltasíum (400 míkron) og tromlusíum (40 míkron) og sé gert ráð fyrir að þær verði tilbúnar í stöðinni árið 2024 en það verði ekki bætt við lífrænni hreinsun ef ekki verði þörf á henni. Hreinsistöðin muni því uppfylla ákvæði reglugerðar um

tveggja þrepa hreinsun þegar hún smám saman leysir núverandi hreinsistöðvar af hólmi á árunum 2023-2027.

Í frekari umsögn Umhverfisstofnunar kemur fram að Lagarfljót sé venjulegur viðtaki skv. reglugerð um fráveitur og skólp og því þörf á tveggja þrepa hreinsun. Óljóst sé hvort stefnt sé að því að fullnægjandi hreinsun verði lokið árið 2024, með viðbót belta- og tromlusía, eða árið 2027 þegar ný hreinsistöð leysi eldri hreinsistöðvar af hólmi og óljóst sé hverju þurfi að ljúka á milli þess að síur verði tilbúna árið 2024 og að hreinsistöðin taki alfarið við af eldri hreinsistöðvum árið 2027.

Stofnunin telur að í mati á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar muni ekki koma með nýjar upplýsingar um framkvæmdina, að framkvæmdin sé til þess fallin að minnka álag á viðtaka frá núverandi ástandi og þar með minnka neikvæð umhverfisáhrif frárennslis. Mikilvægt er að hafnar verði framkvæmdir sem allra fyrst svo óhreinsuðu skólpi verði ekki veitt í Eyvindará lengur en nauðsyn krefjist. Framkvæmdin er ekki líkleg til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér miðað við núverandi ástand og skal því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Umhverfisáhrif

Gróður

Fram kemur að hreinsistöðin og svo til öll fráveitulögnin frá henni muni verða á ræktuðu eða þegar röskuðu landi. Lögnin verður lögð í jaðri svæðis á bökkum Eyvindarár sem þarna rennur í manngerðum farvegi en á um 250 m kafla næst Lagarfljóti mun lögnin liggja yfir gróðurlendi sem er flokkað sem gras- og votlendi á vistgerðakorti Náttúrufræðistofnunar Íslands. Ekkert votlendi verður framræst við fyrirhugaðar framkvæmdir og engir varanlegir slóðar gerðir innan svæðisins. Heildarrask á gróðri verður um 0,1-0,2 ha og áhrifin tímabundin meðan skurðsárið grær upp og áhrifin því metin óveruleg.

Umhverfisstofnun bendir á að þar sem Eyvindará rennur út í Lagarfljót sé votlendi og fellur það svæði undir sérstaka vernd skv. lögum um náttúruvernd. Ekki sé fjallað um aðra mögulega valkosti vegna lagnaleiðar eða ástæður þess að aðrar lagnaleiðir hafi ekki verið valdar til að forðast röskun á votlendum. Þá sé bent á að samkvæmt lögnum skuli leitast við að viðhalda náttúrulegum bakkagróðri við vatnsnýtingu og framkvæmdir í eða við ár og stöðuvötn og haga mannvirkjum og framkvæmdum þannig að sem minnst röskun verði á bökkum og næsta umhverfi vatnsins. Í greinargerðinni komi hvorki fram hvaða aðferðum verði beitt til að rask á bakkagróðri verði haldið í lágmarki né til hvaða mótvægisáðgerða verði gripið til.

Í svörum framkvæmdaraðila er bent á að mjög lítill hluti lagna verði innan svæðis á náttúruuminjaskrá og fylgja þær manngerðum farvegi Eyvindarár og að ekki verði um skerðingu á votlendi að ræða. Eini bakkagróðurinn sem raskast er á bökkum þessa manngerða farvegar og er hann að hluta raskaður en leitast verður við að geyma svarðlag og ganga vel frá að framkvæmdum loknum og skilja við svæðið eins og það er núna. Fram kemur að fráveitulögn frá fyrirhugaðri hreinsistöð út í Lagarfljót þurfi annaðhvort að liggja sunnan eða norðan flugbrautarinnar. Framkvæmdaraðili telur að erfiðara sé að leggja lögnina sunnan flugvallarins þar sem hún myndi þvera nokkur tún og allar aðrar lagnir sem liggja meðfram þjóðveginum að flugvellinum (hitaveitulagnir, raflagnir, vatnslagnir, fráveitulagnir og fjarskiptalagnir) sem og aðkomu að flugvelli og sjálfan Hringveginn. Auk þess sé votlendi og kill frá því út í Lagarfljót sunnan við flugstöðvarbyggingar sem þyrfti að þvera.

Framkvæmdaraðili telur jafnframt ekki hentugt að losa fráveitu í Lagarfljót sunnan flugbrautarinnar, rétt norðan við Lagarfljótsbrú þar sem fljótið er grynna á því svæði og ekki víst að jafn góð þynning náist jafn fljótt.

Náttúrufræðistofnun Íslands bendir á að framkvæmdin, eins og henni er lýst, verði að langmestu leyti á þegar röskuðu eða ræktuðu svæði í og við þéttbýli nema þar sem lagnir liggja á um 250 m

kafla um votlendi norðan flugbrautar á svæði á náttúruminjaskrá. Ef staðið verði að framkvæmd við fráveituna eins og henni er lýst eiga varanlega áhrif af lögninni að verða óveruleg að mati stofnunarinnar. Náttúrufar þess svæðis sem hugsanlega verði fyrir beinum áhrifum er þess eðlis að ekki sé þörf á mati á umhverfisáhrifum að teknu tilliti til þeirra mótvægisáðgerða sem gert sé ráð fyrir.

Vatnalíf

Fram kemur að nokkrar útrásir séu í dag í Eyvindará og fari töluvert af óhreinsuðu skólpi út í ána, þar sem hreinsistöðvar séu á yfirfalli um 65% tímans. Með fyrirhugaðri framkvæmd verður frárennsli flutt í mun öflugri viðtaka, Lagarfljót, og vatnsgæði Eyvindarár munu því batna með jákvæðum áhrifum á vatnalíf árinna.

Meðalrennsli í Eyvindará er 11 m³/s en 280 m³/s í Lagarfljóti. Í Eyvindará finnast bæði urriði og bleikja og undanfarin ár hefur laxaseiðum verið sleppt í Miðhúsaá, hliðará Eyvindarár, í tilraunaskyni. Stangveiði sé stunduð í ánni en ekki séu til upplýsingar um veiðitölur. Í Lagarfljóti finnast urriði, bleikja og lax en aðstæður fyrir fiska þar hafa versnað nokkuð eftir tilkomu Kárahnjúkavirkjunar vegna aukins gruggs, minni rýni og lægri vatnshita. Magn náttúrulegra næringarefna í fljótinu hefur einnig farið minnkandi en viðbótarnæringarefni sem berast um útrás hreinsistöðvarinnar eru talin hafa óveruleg áhrif á lífríki Lagarfljóts.

Fljótsdalshérað bendir á að vegna eðlis áformaðs viðtaka sé ljóst að áhrif framkvæmdarinnar á umhverfi og lífríki verði hverfandi einkum þegar horft sé til og borið saman við núverandi stöðu fráveitu.

Í umsögn Heilbrigðiseftirlits Austurlands er tekið undir að áhrif losunar fráveituvatns á vatnalíf í Lagarfljóti verði óveruleg og þar sem miðað er að því að hætta allri losun mengandi efna í Eyvindará eru heildaráhrif á vatnalíf metin jákvæð.

Fiskistofa bendir á að vistkerfi Lagarfljóts sé mikið raskað vegna áhrifa frá Kárahnjúkavirkjun og áhrifin af því að veita skólpi í Lagarfljót kunni því að verða smávægileg miðað við það rask sem þegar sé orðið. Tekið er undir það sem fram kemur um að með nýrri skólphreinsistöð mun frárennsli og skólpómál komast í betri farveg og mengun minnka í Eyvindará og Lagarfljóti. Ekki er líklegt að skólphreinsistöð og fráveita muni hafa veruleg áhrif á vatnalíf í Lagarfljóti eða aðstöðu til veiði og muni hugsanlega bæta aðstöðu og möguleika til veiði í Eyvindará.

Meningarminjar

Fram kemur að engir minjastaðir séu skráðir í grennd við fyrirhugað framkvæmdasvæði og áhrif á menningarminjar séu því metin engin.

Minjastofnun Íslands bendir á að til sé fornleifaskráning fyrir Egilsstaði frá árinu 1997 en hún uppfylli ekki þær kröfur sem gerðar séu til fornleifaskráningar í dag t.d. um nákvæmni hnitsetninga. Hún gefi því aðeins óljósa mynd af staðsetningu fornleifa en út frá henni að dæma virðist fornleifum ekki stafa hætta af fyrirhuguðum framkvæmdum. Minjastofnun telur að áður en endanlega verði tekin ákvörðun um staðsetningu lagna þurfi fornleifafræðingur að kanna fyrirhugað lagnastæði. Komi fornleifar í ljós sé mikilvægt að tillit verði tekið til þeirra og legu lagna hnikað til þannig að þær raski ekki fornleifum. Ef ekki verði komist hjá raski á fornleifum þurf að óska eftir leyfi Minjastofnunar Íslands fyrir slíku raski. Að því gefnu að gengið verði að þeim skilyrðum sem fram komi hér að ofan telji Minjastofnun Íslands að framkvæmdin skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að fornleifafræðingur verði fenginn til að kanna lagnaleiðir eins og stofnunin legg til.

5 VÖKTUN

Fram kemur að eftir byggingu fyrsta áfanga verði gerðar mælingar í Lagarfljóti til að fylgjast með áhrifum frárennslis á fljótið og til að ákvarða stærð þynningarsvæðis.

Fljótsdalshérað bendir á að rekstur hreinsistöðvarinnar sé háður starfsleyfi og sé það mat sveitarfélagsins að í leyfinu verði unnt að setja ákvæði um mótvægisáðgerðir og vöktun eftir því sem þörf krefur.

Heilbrigðiseftirlit Austurlands bendir á að ekki sé gerð nægjanleg grein fyrir vöktunaráætlun um viðtakann Lagarfljót, vöktun við yfirföll og vegna áhrifa á lífríki sem framkvæmdin kunni að hafa í för með sér.

Umhverfisstofnun bendir einnig á að það liggja ekki fyrir nægar upplýsingar um ástand viðtaka og áhrif núverandi frárennslis í Eyvindará auk áhrifa sem óbreytt ástand muni hafa á viðtaka næstu sex árin. Því sé þörf á vöktun viðtaka þar til uppbyggingu frárennslisshreinsunar verði lokið svo hægt verði að grípa til aðgerða ef losun fari fram úr viðmiðum reglugerðar um fráveitu og skólp.

Í svörum framkvæmdaraðila kemur fram að vöktunaráætlun verði gerð í samráði við viðkomandi eftirlitsstofnanir og verði hluti af starfsleyfi.

6 SKIPULAG OG LEYFI

Fyrirhuguð hreinsistöð er í samræmi við Aðalskipulag Fljótsdalshéraðs 2011-2023 en gera þarf deiliskipulag fyrir stöðina. Skipulagsstofnun bendir á að jafnframt þarf að fara í skipulagsmeðferð vegna lagnanna sem liggja munu að og frá hreinsistöðinni, til þess að hægt sé að gefa út leyfi fyrir þeim framkvæmdum. Annaðhvort getur deiliskipulagið náð yfir þær framkvæmdir eða hægt er að grenndarkynna leyfisumsóknir. Þá bendir stofnunin á að skoða þarf hvort lega þeirra langna kalli á breytingu á deiliskipulagi Egilsstaðaflugvallar.

Framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi Fljótsdalshéraðs samkvæmt skipulagslögum og reglugerð um framkvæmdaleyfi og byggingaleyfi sveitarfélagsins samkvæmt lögum um mannvirki og byggingarreglugerð. Framkvæmdin er háð leyfi Fiskistofu skv. lögum um lax- og silungsveiði. Einnig starfsleyfi heilbrigðisnefndar Austurlands samkvæmt lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerðum um fráveitur og skólp og um losun frá atvinnustarfsemi og mengunarvarnareftirlit.

7 NIÐURSTAÐA

Um er að ræða áform um að leiða allt skólp á Egilsstöðum og í Fellabæ með lögnum á einn stað við Melshorn og byggja þar hreinsistöð og útrás frá henni út í Lagarfljót norðan við flugbraut Egilsstaðaflugvallar. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 11.05 í 1. viðauka laganna. Gert er ráð fyrir að framkvæmdin verði unnin í þremur áföngum. Í fyrsta áfanga verður byggð hreinsistöð sem gerir ráð fyrir eins þrepa hreinsun og lagðar lagnir á Egilsstöðum, m.a. frárennislögn frá hreinsistöð með útrás út í Lagarfljót, í öðrum áfanga verður þéttbýlið í Fellabæ tengt við hreinsistöðina og í þriðji áfanga verður bætt við hreinsistöðina svo hún uppfylli ákvæði reglugerðar um fráveitur og skólp um 2. þrepa hreinsun.

Eðli framkvæmdar

Við mat á því hvort tilkynningarskyld framkvæmd skuli háð umhverfismati skal taka mið af eðli framkvæmdar svo sem stærð og umfangi framkvæmdar, nýtingu náttúruauðlinda, úrgangsmýndunar, mengun og ónæði sbr. 1. tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Um er að ræða nokkuð umfangsmiklar framkvæmdir við byggingu nýrrar hreinsistöðvar og lagningu alls um 9 km af lögnum með útrás út í Lagarfljót. Fyrir liggur að við núverandi aðstæður fer allt að 65% af skólpi frá Egilsstöðum óhreinsað út í Eyvindará sem er tær bergvatnsá þar sem núverandi hreinsikerfi annar ekki því rennsli sem kemur frá Egilsstöðum. Með framkvæmdunum er stefnt að hreinsun alls skólps frá þéttbýli á Egilsstöðum og í Fellabæ og mun hreinsunin hafa í för með sér 70% lækun BOD og 90% fækkun svifagna í frárennslinu. Lagarfljót er samkvæmt umsögn Umhverfisstofnunar skilgreint sem venjulegur viðtaki en skv. reglugerð um fráveitur og skólpi er gert ráð fyrir tveggja þrepa hreinsun í slíkan viðtaki. Í fyrsta áfanga er gert ráð fyrir að um verði að ræða eins þreps hreinsun og verður föstum úrgangi sem fellur til við skólphreinsunina fargað eða hann nýttur, eftir því sem við á. Seinni áfangi gerir ráð fyrir að byggt verði við hreinsistöðina og að komið verði á tveggja þrepa hreinsun. Ljóst er að um er að ræða framkvæmdir sem koma til með að bæta núverandi ástand í frárennslismálum og að mati Skipulagsstofnunar kalla þættir sem falla undir eðli framkvæmdarinnar ekki á að framkvæmdin undirgangist mat á umhverfisáhrifum.

Staðsetning framkvæmdar

Við mat á því hvort tilkynningarskyld framkvæmd skuli háð umhverfismati skal taka mið af staðsetningu framkvæmdar, svo sem verndarákvæðum, einkum svæða sem njóta verndar skv. lögum um náttúruvernd, vegna fornleifa eða alþjóðlegra viðmiða sbr. 2 tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Endurnýjun skólplagna verður að mestu innan þéttbýlis og á röskuðu landi og framkvæmdasvæði vegna hreinsistöðvar og frárennslislagna að og frá stöðinni verður ekki umfangsmikið og stærstur hluti þess á röskuðu og ræktuðu landi. Frárennslislögnin frá hreinsistöðinni mun á kafla fara um jaðar votlendissvæðis sem er á náttúruminjasrá en fer þar meðfram farvegi Eyvindarár og er því á svæði sem var raskað við færslu á farvegi árinna við lengingu flugbrautarinnar. Lögnin mun síðan liggja um 250 m út í Lagarfljót og opnast þar á um 5 m dýpi.

Minjastofnun bendir á að austan við flugbrautina eru skráðar fornleifar og mun frárennslislögn fara um það svæði. Að mati stofnunarinnar þarf fornleifafræðingur að kanna allt lagnastæði áður en endanlega lega lagnanna verður ákveðin til þess að tryggja að fornleifum verði ekki raskað og tekur Skipulagsstofnun undir nauðsyn þess.

Að mati Skipulagsstofnunar kalla þættir sem falla undir staðsetningu framkvæmdarinnar ekki á að framkvæmdin undirgangist mat á umhverfisáhrifum.

Eiginleikar hugsanlegra áhrifa framkvæmdar

Áhrif framkvæmdar ber að skoða í ljósi eiginleika hugsanlegra áhrifa einkum með tilliti til stærðar og fjölbreytileika áhrifa, hverjar líkur séu á áhrifum, tímalengdar, tíðni og afturkræfni áhrifa, sbr. 3. tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Umhverfisáhrif fyrirhugaðra framkvæmda við hreinsun frárennslis á Egilsstöðum og í Fellabæ felast í jákvæðum áhrifum á vistkerfi Eyvindarár og nágrenni árinna sem útivistarsvæðis í þéttbýli. Að byggingu skólphreinsistöðvar lokinni mun ekkert frárennsli fara í ána.

Eins og fram hefur komið er gert ráð fyrir tveggja þrepa hreinsun í venjulegan viðtaki skv. reglugerð um fráveitur og skólpi, en Lagarfljót flokkast sem venjulegur viðtaki. Í fyrsta áfanga er gert ráð fyrir að um verði að ræða eins þreps hreinsun en seinni áfangi gerir síðan ráð fyrir að byggt verði við hreinsistöðina og að komið verði á tveggja þrepa hreinsun. Meðalrennsli frárennslisvatns frá hreinsistöðinni verður um 0,02 % af meðalrennsli fljótsins og þynning því veruleg. Í ljósi framlagðra gagna telur Skipulagsstofnun að gera megi ráð fyrir að áhrif framkvæmdarinnar á vistkerfi Lagarfljóts, svo sem vegna auðgunar næringarefna, verði hverfandi og því jákvæð frá því sem nú er. Stofnunin tekur hins vegar undir umsögn Umhverfisstofnunar um mikilvægi þess að vöktun fari fram á viðtaki svo hægt verði að grípa til aðgerða ef losun fer fram úr viðmiðum reglugerðar um

fráveitur og skólp. Skipulagsstofnun telur nauðsynlegt að slík vöktunaráætlun verði gerð í samráði við viðkomandi eftirlitsstofnanir og verði hluti af starfsleyfi.

Fyrir liggur að fjarlægð fyrirhugaðrar hreinsistöðvar frá næsta íbúðarhúsi, 160 m, verður um tvöfalt meiri en frá núverandi hreinsistöðvum og til að lágmarka lykt í nágrenninu mun loft frá henni fara í gegnum sérstakan hreinsibúnað og verður lítil hætta á lyktarmengun miðað við núverandi aðstæður.

Á framkvæmdatíma mun tímabundið rask verða í þéttbýli vegna endurnýjunar lagna og á opnum svæðum vegna lagningu nýrra safnæða og fráveitulagnar frá hreinsistöð sem fara að mestu um raskað eða ræktað land. Ljóst er að nokkur neikvæð áhrif verða á votlendissvæði sem er á náttúruminjaskrá sem og fugla vegna rasks á meðan á framkvæmdum við frárennislögn stendur en Skipulagsstofnun tekur undir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands að ekki verði um að ræða varanleg áhrif af þeim framkvæmdum ef staðið verður að framkvæmd við fráveituna eins og lýst er í greinargerð.

Að mati Skipulagsstofnunar kalla þættir sem falla undir eiginleika hugsanlegra áhrifa framkvæmdarinnar ekki á að framkvæmdin undirgangist mat á umhverfisáhrifum.

Ákvörðunarorð

Á grundvelli fyrirbyggjandi gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, sbr. þau viðmið sem tilgreind eru í 2. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum. Því skal framkvæmdin ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Samkvæmt 14. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum má kæra ákvörðunina til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála. Kærufrestur er til 12. mars 2019.

Reykjavík, 7. febrúar 2019

Jakob Gunnarsson